

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/90

Karar Sayısı : 2003/93

Karar Günü : 31.10.2003

Resmi Gazete tarih/sayı: 22.1.2004/25354

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Seferihisar Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3672 sayılı Yasa ile değiştirilen 116. maddesinin, üçüncü fıkrasının "...cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler" bölümü ile dördüncü ve beşinci fıkralarının, Anayasa'nın 2., 10. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 44/1-b ve 61. maddeleri uyarınca uygulanan idarî para cezalarının kaldırılması istemiyle açılan davada, aynı Yasa'nın değişik 116. maddesinin üçüncü fıkrasının "...cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler" bölümü ile dördüncü ve beşinci fıkralarının, Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nun itiraz konusu kuralları da içeren değişik 116. maddesi şöyledir:

"Madde 116- Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı sistemine girmeden seyrine devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için tebligat yapılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekilde takip ve tahsil olunur.

Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler.

İtiraz ödemeyi ve ödeme ile ilgili süreyi durdurur.

İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir."

B- İlgili Yasa Kuralları

2918 sayılı Yasa'nın 44. maddesi, 4262 sayılı Yasa ile değiştirilen 61. maddesi ve aynı Yasa'nın 3672 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesi şöyledir.

1- "Madde 44 - Sürücü belgesi sahipleri:

- a) İkamet adresi değişikliklerini belgeyi veren kuruluşa otuz gün içinde bildirmek,
- b) Araç kullanırken sürücü belgelerini yanlarında bulundurmak ve yetkililerin her isteyişinde göstermek,

Zorundadırlar.

(Değişik son fıkra: 4262 - 21.5.1997) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 3.600.000.- lira para cezası ile cezalandırılırlar."

2- "Madde 61 - Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığı yerlerde,
- b) Park etmenin trafik işaretleri ile yasaklandığı yerlerde,
- c) Geçiş yolları önünde veya üzerinde,
- d) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden beş metrelik mesafe içinde,
- e) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten levhalara iki yönden onbeş metrelik mesafe içinde,
- f) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda,
- g) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkmasına engel olacak yerlerde,
- h) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından onbeş metre mesafe içinde,
- i) İşaret levhalarında park etme izni verilen süre veya zamanın dışında,
- j) Kamunun faydalandığı ve yönetmelikte belirtilen yerlerin giriş ve çıkış kapılarının her iki yönde beş metrelik mesafe içinde,
- k) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirtilmemiş alt geçit, üst geçit ve köprüler üzerinde veya bunlara on metrelik mesafe içinde,
- l) Park etmek için tespit edilen süre ve şeklin dışında,
- m) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara, yönetmelikteki esaslara göre ayrılmış ve bir işaret levhası ile belirlenmiş park yerlerinde,

n) Ayrıca yönetmelikte belirtilen haller dışında yaya yollarda,

Park etmek yasaktır.

(Değişik 2. fıkra: 4262 - 21.5.1997) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1.800.000.- lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Yasaklara aykırı park etmiş araçlar trafik zabıtasınca kaldırılabilir.

Yasaklanan yerlerde ve hallerde park edilmiş olan araçların hangilerinin hangi şartlarda, kaldırılıp götürüleceği, götürülme sırasında zarara ve ziyana uğratılmaması için alınacak önlemler ile kaldırma ve götürme giderlerinin tahsili usul ve esasları yönetmelikte gösterilir.

Kaldırılıp götürülen araçların giderleri ile verilen ceza, sürücüsü veya sahibince ödenmeden araç teslim edilmez."

3- "Madde 115 - Tahsilat derhal yapılmadığı takdirde, para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde ödenmesi gerekir. 10 gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi 10 gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye ve Gümrük Bakanlığının Sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 114 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi, banka veya PTT aracılığı ile de ödenebilir.

116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ait olan hükümler kesindir."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dosyası ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu ve ilgili görülen yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinin birinci fıkrasında adli yargının görev ve yetkisine giren suçlar belirlenmiş, 115. maddesinin son fıkrasında, 116. maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ilişkin hükümlerin kesin olduğu, 116. maddesinin birinci

fıkrasında, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenen ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza ve suç tutanağı düzenleneceği, üçüncü fıkrasında, birinci fıkra göre uygulanan para cezaları için araç sahiplerinin yetkili mahkemeye itiraz edebilecekleri; son fıkrasında da, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Böylece, idarî para cezaları için yalnız 116. maddenin birinci fıkrasında gösterilen fiillerle sınırlı olarak adli yargıya görev verilmiş, bu fıkra da belirtilenler dışında kalan eylemler nedeniyle verilen idarî para cezalarının kaldırılması için adli yargıya başvurma olanağı tanınmamıştır.

2918 sayılı Yasa'nın 44/1-b maddesinde, sürücü belgesi taşınması zorunluluğu, aynı Yasa'nın 61. maddesinde de park etmenin yasak olduğu haller ve yerler düzenlenmiş olup, bu kurallara uymayanlara idarî para cezası verileceği öngörülmüştür. Buna göre, olayda sürücünün yüzüne karşı düzenlenen tutanaklarda belirtilen idarî para cezalarının kaldırılmasına ilişkin itirazın, adli yargı yerinde görülemeyeceği açıktır.

Bu durumda, başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nın 116. maddesinin, üçüncü fıkrasının "... cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler." bölümü ile dördüncü ve beşinci fıkralarının iptaline ilişkin itiraz başvurusunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 31.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Mehmet ERTEN		Fazıl SAĞLAM